

Arthur van Dijk. *Een lied dat niet sterven zal. Het rusteloze leven van Willem Pijper (1894-1947)*. Uitgeverij De Arbeiderspers, 2025. ISBN 978 90 295 42685/NUR 320. Gebonden, 556 pp. geïllustreerd.

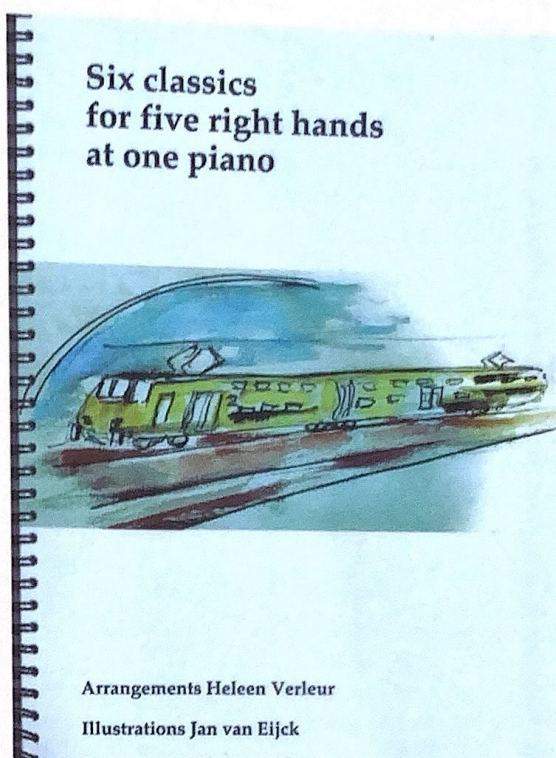
Heleen Verleur – Six classics for five right hands at one piano

Zo véél werken als er voor de linkerhand alleen zijn geschreven, zo bekaaid komt de rechterhand er in de pianoliteratuur vanaf. Des te welkomer is deze door Heleen Verleur uitgebrachte bundel met daarin geen muziek voor één rechterhand, doch maar liefst voor vijf rechterhanden op één klavier. Overigens mogen de rechterhanden ook vervangen worden door linkerhanden, aldus Verleur, “zolang iedere speler maar dezelfde hand gebruikt.”

De bundel bevat Verleurs arrangementen van vijf ingekorte ‘klassieke hits’, naast haar eigen compositie *Intercity*. Behalve bij dit laatste werk gaat het niet om serieuze concertmuziek en evenmin om didactisch materiaal voor in de groepsles. Het beste laten we Heleen Verleur zelf aan het woord, die in het voorwoord onder meer schrijft: “*Je hebt als pianodocent binnenkort een leerlingenconcertje en je zoekt naar een soort ‘grap’ waardoor je leerlingenuitvoering opeens een extra verrassing heeft. Of: sommige leerlingen hebben steeds te weinig tijd om te oefenen. Dus: je bent op zoek naar een stuk dat niet te veel studietijd vergt, maar wel superleuk is om uit te voeren. Of: je zou willen dat je leerlingen af en toe wat meer zouden samenspelen, maar je kent geen andere instrumentalisten met wie ze dat zouden kunnen doen.*” Voor dit doel bracht Heleen Verleur dit in een ringbandje gestoken en door Jan van Eijck fraai en kleurrijk geïllustreerde bundeltje uit.

In het voorwoord staan ook nog praktische tips voor de uitvoering: de vijf spelers dienen achter de piano te staan met hun rechter heup in de richting van het toetsenbord en het verdient omwille van de leesbaarheid aanbeveling om twee partituren op de lessenaar te zetten.

De vijf ‘klassieke hits’ zijn: *Anitra's Tanz* (Grieg), *Die Forelle* (Schubert), *Habanera* (Bizet), deel 1 uit *Brandenburgs Concert* nr. 3 (J.S. Bach) en *Maple Leaf Rag* (Joplin). Doordat ieder van de handen een eigen, vast gebiedje van het klavier bespeelt, kunnen ingewikkelde begeleidingen, zoals in Schuberts *Die Forelle*, over vijf handen, probleemloos worden gerealiseerd. Het venijn zit natuurlijk wel in het heel precies samenspelen en

op elkaar aansluiten, dat zeker de nodige repetitietijd zal kosten. Ook het haaks voor de piano staan is voor een pianist heel ongebruikelijk en zal geoefend moeten worden. Dat in deze arrangementen in ieder register van de piano tegelijk kan worden gespeeld, levert een heel andere sonoriteit op dan als één pianist met twee handen speelt; maar ook bij vierhandig pianospel is dit effect niet of zeer moeilijk te bereiken. Via de vijfhandentechniek wordt een breedspectrumklank mogelijk zoals ook een pianola die probleemloos kan voortbrengen in speciaal voor dit automatisch spelende instrument geschreven muziek. In Bachs *Brandenburgs Concert*, het meest polyfone en daardoor technisch meest complexe stuk in het album, levert het vijfhanden-arrangement een prachtig doorzichtig klankbeeld op. Bij de romantische stukken waarin de begeleiding over de drie onderste partijen wordt verdeeld, is het gevaar groot dat een uitvoering te weinig vloeiend, misschien zelfs stijf gaat klinken. Dan is er werk aan de winkel voor de docent.

Het interessantste stuk in de bundel is Heleen Verleurs eigen compositie *Intercity*, die zij oorspronkelijk schreef voor de Dag van de Componist op 18 juni 2023. Het programmatische, circa 6 minuten durende stuk heeft een rondovorm. Het terugkerende hoofdthema laat het gedreun van een langzaam optrekkende en steeds sneller voortrazende trein horen. De drie tussenliggende deeltjes verklanken tussenstops op stations, waar

steeds wat anders te beleven valt; daarin horen we bijvoorbeeld een wals à la Sjostakovitsj en, op station New Orleans, een vette blues. De losse partituur van *Intercity* is gratis op te vragen via de website van Heleen Verleur, waar ook een geluidsopname (met meedraaiende partituur) te vinden is. De vijf arrangementen zijn alleen te beluisteren via de voorin het album afgedrukte QR-code.

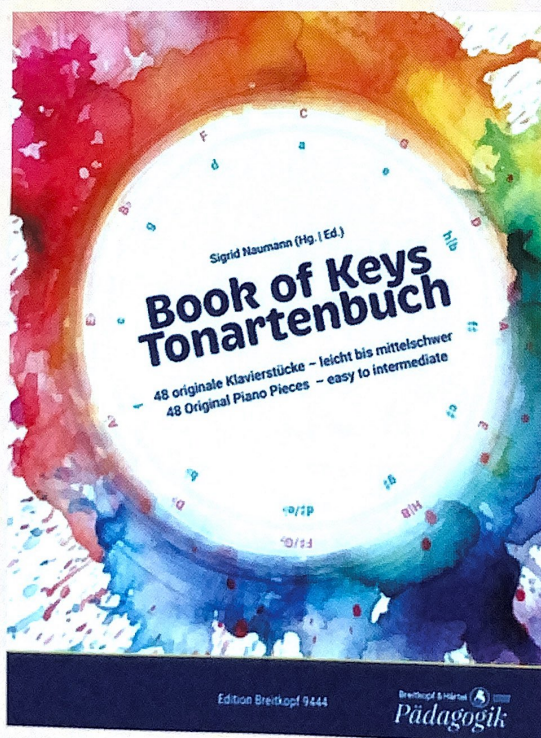

Tot slot: Heleen Verleur bericht in het voorwoord dat het idee om voor vijf rechterhanden te schrijven niet van haarzelf is, maar dat zij het heeft overgenomen van haar collega Mike Cornick, die dit heeft gedaan met een aantal jazzy stukken. Waarvan akte!
CL

Heleen Verleur, Six classics for five right hands at one piano. Eigen uitgave Heleen Verleur (heleenverleur.org). Te bestellen bij Broekmans & Van Poppel, € 18,-.

Sigrid Naumann - Book of Keys

De kwintencirkel kan op verschillende manieren worden uitgelegd. In het *Book of Keys* kiest Sigrid Naumann voor de meest aangename en directe: door de klankkleureigenaardigheden van de vierentwintig toonsoorten via muziekstukken van barok tot hedendaags in de kwintencirkelvolgorde te introduceren. Met twee stukjes per toonsoort heeft de pianist de mogelijkheid

om achtenveertig composities van maar liefst eenenveertig componisten te leren kennen. Binnen de toonsoort worden er heel interessante en niet direct voor de hand liggende combinaties gemaakt, wat voor een welkome klank- en stijlvariatie zorgt. C-groot wordt bijvoorbeeld vertegenwoordigd door Bachs Preludium in C, BWV 846, maar ook door *Galop* van Alfredo Casella. Bij a-klein kom je zowel de Sonatina III van Georg Benda als *Gnossienne nr. 3* van Erik Satie tegen. De toonsoort B-groot wordt geïntroduceerd door *Mein Lied* van Theodor Kirchner en de Prelude opus 31 nr. 2 van Charles-Valentin Alkan. Rameau en Skrjabin (e-klein), Bach en Gade (E-groot), Heller en Janáček (Des-groot), Smetana en Ibert (As-groot), Luise Adolpha Le Beau en Granados (f-klein), Schubert en Maykapar (Bes-groot): alleen al voor deze muzikaal spannende combinaties zou je dit album uitgebreid willen bestuderen. In de bijlagen vindt de speler bovendien de essentiële basisinformatie over de toonsoorten, de kwintencirkel (en de logica daarin), vingerzettingen, drieklanken en cadensen.
Olga de Kort

Book of Keys. Tonartenbuch. Sigrid Naumann, ed. Breitkopf & Härtel Pädagogik. Edition Breitkopf 9444. ISMN 9790004189214

Richard Harris (arr.) - Jane Austen's World

Op 16 december 2025 is het 250 jaar geleden dat de Engelse schrijfster Jane Austen (1775-1817) werd geboren. Haar boeken worden over de hele wereld gelezen en na elke nieuwe film komen er nieuwe fans bij. In al deze films klinkt er naast originele muziekcomposities uit Austens tijd ook nieuw gecomponeerde filmmuziek die de geest van Austens boeken en haar tijd in een modern en toegankelijk muzikidroom probeert te benaderen. In verband met Austens jubileum is het pianoalbum *Jane Austen's World* actueler dan ooit. Hier vinden de pianospelende Jane Austen-fans veertien sfeervolle stukken uit de inmiddels klassieke Austen-films. De ondertitel *Evocative music* geeft heel goed de stemming van dit album weer. De muziek van Patrick Doyle voor *Sense and Sensibility* (1995), Jeremy Sams voor *Persuasion* (1995), Carl Davis voor *Pride and Prejudice* (1996) en Rachel Portman voor *Emma* (1996) is sprankelend, lichtvoetig, warm, gracieus